

DR KATARZYNA GÓRSKA
UNIwersytet Wrocławski

Wykład III

Wykonanie zobowiązania

Charakter prawny świadczenia

1. Co należy rozumieć przez wykonanie zobowiązania.
2. Jakie są tzw. ogólne dyrektywy wykonania zobowiązania.
3. Czy świadczenie jest czynnością prawną czy faktyczną ?
4. Jakie znaczenie ma ustalenie charakteru prawnego świadczenia.
5. Kto jest uprawniony do wykonania zobowiązania.
6. Kto jest uprawniony do przyjęcia świadczenia
7. Jak rodzaj świadczenia może wpłynąć na sposób wykonania zobowiązania.
8. Miejsce wykonania zobowiązania.
9. Termin wykonania zobowiązania.
10. Wykonanie zobowiązań z tzw. umów wzajemnych
11. Wpływ zmiany okoliczności na zasadę *pacta sunt servanda*.

Wykonanie zobowiązania - pojęcie

- wykonanie zobowiązania sprowadza się w zasadzie do spełnienia świadczenia przez dłużnika oraz pozostałych obowiązków zobowiązaniowych, co oznacza pełne zaspokojenie interesu wierzyciela określonego w treści zobowiązania

- na czym polega spełnienie świadczenia ?
 - ▣ charakter prawny świadczenia
 - ▣ spełnienie świadczenia \neq wykonanie zobowiązania

Ogólne dyrektywy wykonania zobowiązania

Art. 354 kc

§ 1. Dłużnik powinien wykonać zobowiązanie:

- **zgodnie z jego treścią**
- **w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego,**
- a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób **odpowiadający tym zwyczajom.**

§ 2. W taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania wierzyciel.

Należyta staranność

Art. 355 kc

- § 1. Dłużnik obowiązany jest do staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju (należyta staranność).
- § 2. Należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności.

Wyrok SN - Izba Cywilna z dnia 30-06-2021, II CSKP 95/21

Staranność zawodowa personelu medycznego powinna być należyta, właściwie dobrana do kwalifikacji danego lekarza (położnej), ich doświadczenia i sytuacji, w której udzielana jest pomoc osobie tego potrzebującej. Do obowiązków lekarzy oraz personelu medycznego należy podjęcie takiego sposobu postępowania, które gwarantować powinno - przy zachowaniu aktualnego stanu wiedzy i zasad staranności - przewidywany efekt w postaci wyleczenia, a przede wszystkim nie narażania pacjentów na pogorszenie stanu zdrowia. Zabiegi operacyjne muszą być zarówno przeprowadzane zgodnie ze sztuką lekarską i najwyższą starannością wymaganą od profesjonalistów w zakresie medycyny, ale także właściwie przygotowane od strony organizacyjnej.

Osoby uprawnione do wykonania świadczenia – art. 356 kc

- dłużnik
 - ▣ kwestia obowiązku osobistego działania dłużnika
- osoby trzecie
 - ▣ problem wiedzy i zgody dłużnika

Osoby uprawnione do przyjęcia świadczenia

- wierzyciel
- osoby uprawnione przez wierzyciela

Art. 464 Świadczenie **do rąk osoby, która okazuje pokwitowanie** wystawione przez wierzyciela, zwalnia dłużnika, chyba że było zastrzeżone, iż świadczenie ma nastąpić do rąk własnych wierzyciela, albo chyba że dłużnik działał w złej wierze.

- problem oceny wykonania zobowiązania w sytuacji, gdy dłużnik spełnia świadczenie do rąk osoby nieuprawnionej

- **Art. 452** Jeżeli świadczenie zostało spełnione do rąk osoby nieuprawnionej do jego przyjęcia, a przyjęcie świadczenia nie zostało **potwierdzone przez wierzyciela**, dłużnik jest zwolniony w takim zakresie, w jakim wierzyciel ze świadczenia skorzystał. Przepis ten stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy świadczenie zostało spełnione do rąk wierzyciela, który był niezdolny do jego przyjęcia.

- Przepisy szczególne mogą określać inne przypadki zwolnienia dłużnika ze zobowiązania, mimo że świadczy do rąk osoby nieuprawnionej (vide art. 512 kc, 1028 kc)

Przedmiot świadczenia

- Jakość świadczenia
 - ▣ Przy rzeczach oznaczonych co do tożsamości
 - ▣ Przy rzeczach oznaczonych co do gatunku

- Wykonanie częściowe
 - ▣ Art.450 kc

- Zmiana przedmiotu świadczenia
 - ▣ Źródło zmiany (umowa, jednostronna czynność prawna, orzeczenie sądowe)

- Zarachowanie świadczenia
 - ▣ Art.. 451kc

Miejsce wykonania zobowiązania

- Znaczenie miejsca wykonania zobowiązania
- sposób określenia miejsca wykonania

co do zasady wynika z treści zobowiązania lub jego właściwości

- ▣ Art.. 454 kc
- ▣ Art.. 454.1 kc

Podział na tzw. długi odbiorcze i oddawcze

Czas wykonania zobowiązania

- Jakie znaczenie ma ustalenie terminu spełnienia świadczenia
- Sposób ustalenia terminu:
 - ▣ Zobowiązania terminowe
 - Problem natychmiastowej wymagalności – art. 458 kc
 - ▣ Zobowiązania bezterminowe
 - Art. 455 kc

Rodzaje terminów spełnienia świadczenia: art. 457 kc

- Na korzyść dłużnika
- Na korzyść wierzyciela
- Na korzyść obu stron

Wykonanie zobowiązań z umów wzajemnych

- **Art. 488**
- § 1. Świadczenia będące przedmiotem zobowiązań z umów wzajemnych (świadczenia wzajemne) powinny być spełnione jednocześnie, chyba że z umowy, z ustawy albo z orzeczenia sądu lub decyzji innego właściwego organu wynika, iż jedna ze stron obowiązana jest do wcześniejszego świadczenia.
- § 2. Jeżeli świadczenia wzajemne powinny być spełnione jednocześnie, każda ze stron może powstrzymać się ze spełnieniem świadczenia, dopóki druga strona nie zaofiaruje świadczenia wzajemnego.
- **Art. 490**
- § 1. Jeżeli jedna ze stron obowiązana jest spełnić świadczenie wzajemne wcześniej, a spełnienie świadczenia przez drugą stronę jest wątpliwe ze względu na jej stan majątkowy, strona zobowiązana do wcześniejszego świadczenia może powstrzymać się z jego spełnieniem, dopóki druga strona nie zaofiaruje świadczenia wzajemnego lub nie da zabezpieczenia.
- § 2. Uprawnienia powyższe nie przysługują stronie, która w chwili zawarcia umowy wiedziała o złym stanie majątkowym drugiej strony.

Wpływ zmiany okoliczności na zobowiązanie

- **zasada *pacta sunt servanda***
 - Na czym polega
 - Jakie ma znaczenie w obrocie cywilnoprawnym

- klauzule ***rebus sic stantibus***, jako wyjątek od w/w zasady
 - **art.357 .1 kc**
 - **art. 358.1 par. 3 kc** – przesłanki zastosowania
 - przepisy szczególne
- skorzystanie z klauzuli *rebus sic stantibus* wymaga **konstytutywnego orzeczenia sądu !**